

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-09-01

Vår referens

Emma Johansson
Utvecklingssekreterare
emma.johansson7@malmo.se

Remiss Justitiedepartementet - Ett nationellt förbud mot tiggeri (SOU 2025:83)

ASN-2025-12631

Sammanfattning

Malmö stad har getts möjlighet att yttra sig kring en remiss från Justitiedepartementet om ett nationellt förbud mot tiggeri (SOU 2025:83). Utredningens uppdrag har varit att analysera frågor om tiggeri i Sverige samt bedöma om det finns skäl att begränsa eller förbjuda tiggeri nationellt.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen instämmer i utredningens bedömning att inte införa ett nationellt tiggeriförbud. Förvaltningen bedömer, i linje med utredningen, att ett förbud mot tiggeri skulle medföra negativa konsekvenser för målgruppens livssituation och ser stora risker med att förslaget bidrar till att ytterligare försvåra utsattheten för berörda målgrupper.

Förvaltningen anser att ett nationellt förbud mot tiggeri begränsar kommuners förutsättningar att hantera frågan samt att tillgodose målgruppens rätt till insatser. Förvaltningen instämmer med utredningen i att rådande regleringar genom ordningslagen möjliggör mer välgrundade bedömningar utifrån lokala förutsättningar och behov samt utifrån kommuners ansvar och individers mänskliga rättigheter.

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och socialnämnden föreslås besluta

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden godkänner yttrandet avseende *Remiss Justitiedepartementet - Ett nationellt förbud mot tiggeri (SOU 2025:83)* enligt förvaltningens förslag.
2. Arbetsmarknads- och socialnämnden skickar yttrandet till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

- Följebrev - Remiss Justitiedepartementet - Ett nationellt förbud mot tiggeri (SOU 2025:83)
- Remiss - Justitiedepartementet - Ett nationellt förbud mot tigger
- Betänkande av utredningen - Ett nationellt förbud mot tiggeri (SOU 2025:83)
- G-Tjänsteskrivelse - Remiss Justitiedepartementet - Ett nationellt förbud mot tiggeri (SOU 2025:83)
- Förslag till yttrande - Remiss Justitiedepartementet - Ett nationellt förbud mot tiggeri (SOU 2025:83)

Beslutsplanering

ASN beredning 2025-09-03

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2025-09-10

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2025-09-25

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Malmö stad har getts möjlighet att yttra sig om en remiss från Justitiedepartementet om ett nationellt förbud mot tiggeri (SOU 2025:83).

Utredningens uppdrag har varit att analysera frågor om tiggeri i Sverige samt bedöma om det finns skäl att begränsa eller förbjuda tiggeri nationellt.

I uppdraget har ingått att väga för- och nackdelar med den rådande ordningen att kommuner, under vissa förutsättningar och på vissa angivna platser, får meddela förbud mot tiggeri i lokala ordningsföreskrifter enligt ordningslagen (1993:1617).

Utredningen har även haft i uppdrag att, oavsett ställningstagande i sak, lämna ett författningsförslag om ett nationellt förbud mot tiggeri.

Utredningens bedömning och slutsatser

Sammantaget är utredningens bedömning att ett nationellt förbud mot tiggeri inte bör införas. Enligt utredningen finns redan regleringar i ordningslagen som tillgodoser kommuners behov av att förebygga ordningsstörningar i samband med tiggeri.

Utredningen anger flera skäl för bedömningen, bland annat att tiggeri har minskat i betydande omfattning samt att kommuner är bättre lämpade att hantera ordningsstörningar och sociala konsekvenser till följd av tiggeri.

Utredningen konstaterar att kommunala förbud ger större flexibilitet och kan anpassas efter de lokala förhållandena. Det tillgodoser principen om närhet i beslutsfattandet samt ligger i linje med det kommunala självstyret.

Enligt utredningen finns nackdelar med ett nationellt förbud. Det kan leda till inskränkningar i vissa mänskliga rättigheter samt riskerar att bidra till diskriminering av vissa grupper. Därmed kan ett nationellt förbud hamna i konflikt med Sveriges internationella åtaganden kring mänskliga rättigheter.

I utredningen beskrivs att personer som tigger är mycket fattiga och befinner sig i svår social och ekonomisk utsatthet, vilket gör att de också saknar tillgång till grundläggande materiella behov och rättigheter. Från att det har varit en majoritet av EU-medborgare som tigger, är det numera fler svenska medborgare som tigger. Det är i huvudsak personer med beroendesjukdom eller psykisk ohälsa som blivit hemlösa. Även äldre personer med låg pension har uppmärksammats i större utsträckning.

Då det finns ett nära samband mellan tiggeri och människohandel är barn, kvinnor och personer med funktionsnedsättningar särskilt utsatta. Ett förbud mot tiggeri kan därmed bidra till att skydd och stöd för de personer som utnyttjas i människohandel försvagas eller helt faller bort.

Sammantaget är det utredningens slutsats att förslaget om ett nationellt tiggeriförbud får negativa konsekvenser för de mest utsatta grupperna i samhället.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningens arbete med berörda målgrupper

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen instämmer i utredningens beskrivning av att personer som tigger lever i svår fattigdom och social utsatthet. Det är en bild som förmedlas av lokala civilsamhällesaktörer som förvaltningen samverkar med kring målgruppen.

För att förebygga och möjliggöra stöd till personer i social utsatthet samverkar arbetsmarknads- och socialförvaltningen bland annat med Skåne Stadsmissionen och Pingstkyrkan i Malmö genom idéburet offentligt partnerskap (IOP). Erfarenheter från pågående överenskommelser är att många i målgruppen lever under svåra förhållanden, även om målgruppen minskat något de senaste åren.

Vidare har Malmö stad fyra medarbetare inom arbetsmarknads- och socialförvaltningen som har ett regionalt uppdrag att arbeta mot människohandel. Det sker i samarbete med Jämställdhetsmyndigheten. Regionkoordinatorernas uppdrag omfattar att informera brottsutsatta om sina rättigheter samt koordinera stödinsatser med exempelvis socialtjänsten, Migrationsverket, polis, sjukvård och civilsamhället.

Förvaltningens överväganden

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen instämmer i utredningens bedömning att inte införa ett nationellt tiggeriförbud. Förvaltningen instämmer även i bedömningen att ett förbud mot tiggeri leder till negativa konsekvenser, stigmatisering samt försvårar möjligheten till stöd och skydd för samhällets mest utsatta grupper.

Författningsförslaget gällande ett nationellt förbud mot tiggeri lägger i huvudsak ansvar på de utsatta personerna, och inte på eventuella förövare som utnyttjar personer i människohandel genom tiggeri. Det menar förvaltningen undergräver brottsofferperspektivet. Förvaltningen anser att ansvaret i huvudsak ska läggas på förövarna och inte på de utsatta personerna.

Förvaltningen ser risker med författningsförslaget om att kriminalisera tiggeri. Det bidrar till att rättsvårdande myndigheter får befogenheter att hantera konsekvenser av social utsatthet, snarare än att utsatta personer får stöd och hjälp att ta sig ur sin situation.

Flera rapporter, däribland *Fattighedsrapport 2024* av Sveriges Stadsmissioner, lyfter brister i samhällets skyddsnät. Bland annat att försörjningsstödet inte räcker för en skälig levnadsnivå. Bristerna leder till att människor som har rätt till hjälp inte får den, eller får den för sent. Även Rädda barnens rapport *Barnfamiljers ekonomiska svårigheter 2024* synliggör att barnfamiljer med lägre inkomster har fått ett allt tuffare ekonomiskt läge.

Det är en utveckling som riskerar att leda till en ökad fattigdom och social utsatthet, vilket förvaltningen menar kräver nationellt samordnade sociala insatser, snarare än repressiva åtgärder och kriminalisering.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen är kritisk till utredningsdirektivet. Direktivet anger att utredningen oavsett ställningstagande i sak, ska lämna ett författningsförslag om ett nationellt förbud mot tiggeri. Det menar förvaltningen föregår utredningsprocessen och möjligheten att utgå ifrån fakta och kunskap samt riskerar att förstärka stigmatisering av redan sårbara och utsatta grupper innan utredningen tagit ställning i frågan.

Förvaltningen vill särskilt framhålla behovet av att utveckla stöd och skydd till personer som utnyttjats i människohandel, vilket författningsförslaget om ett nationellt förbud mot tiggeri motverkar. En fortsatt samverkan med civilsamhällets aktörer som dagligen möter målgruppen ser förvaltningen som en viktig förutsättning för att kunna erbjuda vägledning och hjälp till människor i utsatthet.

Förvaltningen bedömer, i linje med utredningen, att ett förbud mot tiggeri skulle medföra negativa konsekvenser för målgruppens livssituation och ser stora risker med att förslaget bidrar till att ytterligare försvåra utsattheten för berörda målgrupper. Särskilt vad gäller möjligheten till stöd och skydd för de grupper som löper större risk att utnyttjas i tiggeri, däribland kvinnor, barn och personer med funktionsnedsättning.

Kommuners ansvar och befogenheter

Kommunen har enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:400) det yttersta ansvaret för att enskilda i kommunen får de insatser de behöver. Vidare vill förvaltningen också framhålla kommuners åtaganden i förhållande till diskrimineringsförbud, bland annat utifrån 1 kap. 2§ Regeringsformen och lag (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Målgruppen av personer som tigger har förändrats de senaste åren. Därför behöver eventuella regleringar vara flexibla för att bättre kunna möta målgruppens situation och behov. Förvaltningen anser att ett nationellt förbud mot tiggeri begränsar kommuners förutsättningar att hantera frågan samt att tillgodose målgruppens behov av stöd.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ser, i enlighet med utredningen, att rådande regleringar genom ordningslagen möjliggör mer välgrundade bedömningar utifrån lokala förutsättningar och behov samt utifrån kommuners ansvar och individers mänskliga rättigheter.

Förvaltningen instämmer delvis med utredningen som menar att tiggeri i huvudsak är en kommunal angelägenhet. Å ena sidan anser förvaltningen att beslutsfattandet kring eventuella begränsningar av tiggeri bör ligga inom det kommunala självstyret.

Å andra sidan instämmer förvaltningen i utredningens beskrivning av att olika faktorer bidragit till att försämra för fattiga i Sverige, vilket kan få sociala konsekvenser i form av tiggeri. Det anser förvaltningen är en nationell angelägenhet som bör hanteras genom långsiktiga och hållbara lösningar.

Vad gäller stadens arbete utifrån ordningsperspektivet ser arbetsmarknads- och socialförvaltningen att fastighets- och gatukontoret kan bidra med kompletterande synpunkter.

Ansvariga

Madeleine Moberg Enhetschef

Truls Hallin Avdelningschef

Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef